

Renty, jich zdanění (Daň důchodová).

I. Pojem.

Rentou (důchodem) rozumí se hmotný prospěch, jehož se někomu dostává z majetkových předmětů nebo z majetkových práv. Základem důchodu může býti právo věcné, obligační nebo dědické (viz čl. Renta doživotní, Výměnek atd.).

II. Povinnost berní.

Zákonem o přímých daních osobních zavéstí se má místo dosavadní daně z příjmů III. třídy samostatná daň důchodová; vláda označila krok tento jako neúprosný příkaz spravedlnosti, ježto i ostatní zdroje výnosu postiženy byly obdobnými daněmi výnosovými.

Zákon ze dne 25. října 1896 č. 220 ř. z. a prováděcí předpis k zákonu tomuto ze dne 31. července 1897 č. 171—173 ř. z. podává ve příčině důchodové daně tato ustanovení:

Dani důchodové podléhá každý, kdo má z předmětů majetkových nebo z práv majetkových příjmy, které nejsou již přímo stíženy daní pozemkovou, domovní, výdělkovou nebo daní ze služného. I jsou tudíž dani důchodové podrobeny netoliko osoby fyzické, ale i osoby právnické. V kategorii naznačených příjmů počítají se: úroky a důchody z veřejných obligací, úroky z veřejných a soukromých zápůjček nebo z jinakých pohledávek jistinných, eskomptní zisk zastupující úroky, pachtovné z předmětů, které nejsou podrobeny ani dani pozemkové ani dani domovní, důchody vůbec vyjímaje ony důchody, které poskytují se jako bezprostřední úplata za vykonané služby, příjmy úředníků vůbec, kterých se jim dostává na odpočinku nebo k zaopatření, dále důchody důstojnictva anebo vdov a sirotek jmenovaných osob, jinaké pravidelné platy, pokud plátce k nim povinen jest [alimentace], úroky a dividendy z cizozemských cenných papírů, ač-li nepodléhají přímému zdanění již v cizozemsku, nehledě k osobní dani z příjmů, již podléhá příjemce. [Akcíe a priority podniků, které třeba jen částečně podrobeny jsou v tuzemsku dani výdělkové, nepokládají se za cizozemské cenné papíry.] (§§ 124, 125 cit. zák. a čl. 1 cit. vyk. předp.) Povinnosti berní podléhají i cizozemci, kteří za výdělkem bydlí v obvodu platnosti tohoto zákona, a to celým obnosem příjmů dani důchodové podrobených. Příjmy z cizozemska plynoucí jsou osvobozeny od daně důchodové, podléhají-li již zvláštní dani přímé v cizozemsku, vyjímaje osobní daň z příjmů.

III. Osvobození.

Od daně důchodové osvobozeny jsou — mimo stát, země, okresy a obce — ústavy a fondy, kterým se dostává od státu ročních příplatků nezakládajících se na soukromoprávním důvodu; dále hromadné sirotčí pokladny, ústavy humanitní a dobročinné atd.; c. k. poštovní spořitelna a úroky ze vkladů u poštovní spořitelny; výdělková a hospodářská společenstva a záložny, které osvobozeny jsou i od daně výdělkové (viz zvláště čl. »Podniky veřejně účtující«); osoby, jichž úhrnný roční příjem nepřevyšuje 600 zl.; příspěvky na výživu, kterých se někomu dostává od druhého manžela, od dítek, rodičů nebo příbuzných; úroky ze státních obligací a náhradní důchody za zrušené důchodky (srv. zák. ze dne 20. června 1868 č. 66 ř. z.), podléhají-li 16% nebo 20% dani; dividendy rakousko-uherské banky, pokud v platnosti potrvá zákon ze dne 21. května 1887 č. 51 ř. z. (viz § 125 cit. zák. z r. 1896 a čl. 5 prov. nař. z r. 1897); dani důcho-

dové nejsou dále podrobeny ony důchody, jež dlužník vedle čl. II. úvodního zákona má právo si sraziti; úroky a jinaké příjmy, jimž přislíbeno bylo osvobození berní zvláštním zákonem (ku př. úroky z rakouské renty zlaté, z renty korunové, úroky a dividendy z podniků veřejným účtováním povinných a od daně výdělkové osvobozených); od daně důchodové osvobozeny jsou dále ony úroky a důchody podnikatele výdělkové dani podléhajícího, které, jak se prokázati dá — jsou částí výtěžku obchodního stíženého daní výdělkovou (ustanovení toto vztahuje se jak ku všeobecné dani výdělkové tak i k dani výdělkové, která předepsána jest zvlášť podnikům veřejně účtujícími — srv. blíže čl. 4 vykon. předp. z r. 1897); ony úroky vyplácené od podniku veřejným účtováním povinného, které podle § 94 lit. c nesmí se odečísti z poplatného výtěžku, jakož i podobné úroky z pohledávek za oněmi podniky veřejně účtujícími, které osvobozeny jsou od dosavadní daně výdělkové a od daně z příjmů; konečně daně důchodové prost je výtěžek z budov, které osvobozeny jsou od daně domovní z titulu věnování — na př. sazbová náhrada za budovy podle zákona ze dne 11. června 1879 č. 93 ř. z. věnované výhradně ubytovacím účelům vojenským (§ 125 cit. zák. z r. 1896 a čl. 5 cit. vykon. předp. z r. 1897).

Vyčtená tuto osvobození mají však jen potud místo, pokud nejsou výplatny povinny sraziti při výplatě úroků a důchodů daň.

IV. Základ zdanění.

1. Daň důchodová vyměřuje se každoročně a to pokaždé z ročního obsahu veškerých důchodů poplatníka. Zákon činí rozdíl mezi důchody stálými (jako na př. úroky v určité výši slíbené, pachtovné, příjmy z úrokových kuponů a t. d.) a mezi důchody proměnlivými, neurčitými výší i trváním svým (ku př. úroky z pohledávek na běžný účet, z deposit a poukázek pokladničních, zisky eskomptní atd. — srv. § 128 cit. zák. z r. 1896 a čl. 13 cit. vykon. předp. z r. 1897). Stálé důchody podléhají dani důchodové tím obnosem, kterého dostoupily v posledním berním roce; důchody kolísavé nebo neurčité postihnou se při prvním zdanění dle zákona tohoto rovněž dle svého skutečného výtěžku v posledním roce, při zdanění druhém základem jest však průměrný výtěžek posledních dvou let, a na příště pak počítá se průměrný výnos za posledních tří let.

2. Záleží li důchod (ku př. výživné, pachtovné) zcela nebo z části v přírodninách, v požívání věcí nebo v jinakých dávkách, počítá se základ zdanění dle průměrných cen předchozího roku, pokud se týká, stanoví se odhadem hodnota požitků a jinakých dávek (§§ 128—130 cit. zák. a čl. 15 vyk. předp.).

3. Při anuitách počítá se toliko výše úroků v nich obsažených (čl. 15 cit. vykon. předp.).

4. Passivní úroky nesmějí se pravidelně odpočísti z důchodu dani důchodové podléhajícího.

V. Výměra.

Daň důchodová činí:

1. 10⁰/₀ z úroků oněch částí tuzemského dluhu státního, které ani zvláštním zákonem osvobozeny nejsou od placení daně této, ani nejsou stíženy vyšší měrou berní (výjimku činí solivárny, srovn. § 131 cit. zák. z r. 1896 a čl. 7 cit. vyk. předp.); 10⁰/₀ dani podléhají dále zakupovací renty za sestátněné nebo trvale do státní správy převzaté železnice a jiné

podniky, a konečně úroky z dlužních úpisů tuzemských půjček zemských, půjček veřejných fondů a půjček stavovských, které byly vydány před působností tohoto zákona (§ 131 cit. zák. a čl. 7 cit. vyk. předp.);

2. 3⁰/₀ z pachtovného za propachtované živnosti (§ 131 cit. zák. a čl. 7 odst. 4 cit. vyk. předp.);

3. 2⁰/₀ z jinakých důchodů dani této podrobených;

4. 1¹/₂⁰/₀ platí se ze vkladů úsporných u spořitelén, dále u výdělkových a hospodářských společenstev a záložen a to bez rozdílu, jsou-li tyto podniky od daně výdělkové osvobozeny čili nic; dále ze zástavních listů zemských ústavů hypotečních, pak hypotečních ústavů na zisk nevypočtených, na zásadě vzájemnosti spočívajících a spořitelén, konečně z těch úpisů, které jinými zemskými ústavy úvěrními (zemskými bankami), jakož i zemskými ústavy hypotečními vydány jsou na základě poskytnutých půjček (t. zv. komunální dlužní úpisy — čl. 7 cit. vykon. předp.).

VI. Řízení.

1. Daň důchodová ukládá se buďto přímo nebo tím, že dlužník užije svého práva ku srážce daně důchodové (§ 133 cit. zák. a čl. 8 cit. vyk. předp.).

2. Srážku daně důchodové provéstí mají pokladny, pokud se týká, výplatny státu, zemí a veřejných fondů, pokud jde o důchody zmíněné ad V. č. 1, 2, 4; dále pokladny, pokud se týká, výplatny okresů a obcí, jakož i podniky veřejným účtováním povinné v těchto případech:

a) při úrocích a důchodech z cenných papírů jimi vydaných dani důchodové podrobených;

b) při úrocích z vkladů úsporných dani důchodové podléhajících (čl. 8 cit. vyk. předp.).

3. Dlužník ku srážce daně zavázaný ručí za uskutečnění, správné počítání a odvedení naznačených důchodů (do 14 dní po skončení každého čtvrtletí sluší důchod ten oznámiti).

4. Pokud není dlužník oprávněn ke srážce daně důchodové, vyměřuje se tato dle přiznání (§§ 138—140 cit. zák. z r. 1896 a čl. 18 cit. vyk. předp. z r. 1897). Přiznání podati jest každoročně k bernímu úřadu v téže době, jako přiznání osobní daně z příjmů. Přiznání tohoto sprostění jsou (pokud nedojde vyzvání od úřadu berního) ti, kdož

a) v předchozím roce berním již platili daň důchodovou;

b) mezi tím nezměnili bydliště svého, a

c) jichž důchody dani důchodové podléhající nevzrostly (čl. 18 cit. vyk. předp.). Ostatně viz zevrubnější výklady podané v článku »Přiznání daní«.

5. Proti platebnímu příkazu, jímž se oznamuje poplatníku výměra daní i s důvody, lze podati rekurs k zemskému finančnímu úřadu (§§ 143 a 144 cit. zák. a čl. 23 cit. vyk. předp.).

VII. Splatnost daně důchodové a ručení za daň důchodovou.

1. Pokud neplatí se daň důchodová ve způsobě vzpomenuté srážky, zapravuje se ve dvou stejných lhůtách splatných 1. července a 1. prosince každého roku.

2. Nové poplatníky sluší podrobiti dani teprve počátkem roku nejbližšího, když byly nastoupily poměry berní povinnost zakládající; přistěhuje-li se však poplatník do království a zemí na říšské radě zastoupe-

ných, podléhá dani důchodové již příštím měsícem pobytu (§§ 145, 146 a 149 cit. zák. a čl. 25 a 26 cit. vyk. předp.).

3. Poplatnost zaniká, odstěhuje-li se poplatník z obvodu platnosti zákona tohoto, při doživotních rentách pak a podobných důchodech smrtí oprávněné osoby; — účinek zániku toho datuje však teprve od příštího měsíce, kdy zmíněná skutečnost v osobě poplatníka nastala. Pokud však smrtí poplatníka nezaniknou brané jím důchody, vymáhá se daň jemu předepsaná na pozůstalosti jeho za zbývající část roku kalendářního (§ 146 cit. zák. a čl. 27 cit. vyk. předp.).

Stěhuje-li se oprávněná osoba z této poloviny říše a má li jí být daň důchodová odepsána, povinna jest oznámiti to do 14 dní příslušnému úřadu; zemře-li osoba důchodů požívající, jsou povinni dědicové (do 3 měsíců) jen tehdy učiniti o smrti oprávněného oznámení, chtějí-li, aby jim snížena byla daň na dále trvající (§§ 146—148 cit. zák. a čl. 29 cit. vyk. předp.).

Podá-li se pozdě takovéto oznámení, odepíše se daň teprve počínaje měsícem, který následuje po tom, kdy ono opožděné oznámení se stalo.

4. Dani důchodové i s příslušenstvím propůjčeno jest zákonné právo zástavní k těm poplatným důchodům, ze kterých se daň platiti má; toto právo zástavní nemá přednosti zvláštní, nýbrž pořadí jeho řídí se tím dnem, kterého bylo ku platnosti přivedeno. Naproti tomu není co do času omezeno a může se proto nabýti zároveň pro daň důchodovou několika let.

Toto zástavní právo přivéstí jest ku platnosti tím způsobem, že se osobě (dlužníkovi), která zavázána jest vypláceti důchody dani důchodové podrobené, oznámí přípisem (dle zvláštního vzorce sdělaným) příslušný nedoplatek daně důchodové s tím vyzváním, aby zadržela další splátky příslušných důchodů tak dlouho, dokud nebude uhrazen nedoplatek daně důchodové s příslušenstvím. Pořadí tohoto zákonného práva zástavního posuzovati jest po dni tohoto oznámení.

Ustanovení o tomto zákonném zástavním právu neplatí o důchodové dani, která přivádí se ku platnosti srážkou (§ 150 cit. zák. z r. 1896 a čl. 30 cit. vyk. předp. z r. 1897).

Repertorium nálezů viz Kniha judikátů a repertorium nálezů.

Replika (v řízení soudním).

I. P o j e m.

Replika jest ono stadium sporu, ve kterémž žalobce odpověď žalovaného zodpovídá hledě s jedné strany seslabiti a cdraziti námitky protivníkovy, s druhé strany pak přivéstí ku platnosti svůj žalobní nárok naproti námitkám těmto. Z toho jde na jevo, že pojem repliky sluší pojímati v širším a v užším smyslu. V širším slova smyslu jest replika zodpovědním odpovědí a žalobce jest dle řádu soudního povinen — jako žalovaný — zodpověděti jasně a srozumitelně skutkové okolnosti obrany dle pořádku, v jakém byly předneseny (§ 5 všeob. s. ř.). V užším slova smyslu jest replika soujmem všech nových námitek a spojených s tím důkazů a vývodů právních, kteréž žalobce v replice uvádí usiluje obranu seslabiti.

Replika jest jedním z procesných útvarů starého (Josefinského) řádu soudního. V novém řádu soudním 1. lednem 1898 v život vešlém se pojem tento vůbec nevyskytuje. Leč vzhledem k tomu, že ještě celá řada sporů